

**MERALARIMIZDA GÖRÜLEN SARI
PEYGAMBER ÇİÇEĞİ (*Centaurea solstitialis*
L.)'NİN BİTKİSEL ÖZELLİKLERİ VE
KONTROLÜ**

Uzun F, Garipoğlu AV, Algan D. 2010. Meralarımızda görülen sarı peygamber çiçeği (*Centaurea solstitialis* L.)'nin bitkisel özellikleri ve kontrolü. *Anadolu Tarım Bilimleri Dergisi*, 25 (3), 213-222.

Entegre Yaklaşımlar

Çoğunlukla herhangi bir metot yalnız başına sarı peygamber çiçeği bitkisinin ve diğer yabancı otların kontrolünde etkili olamamaktadır. Örneğin, çoğu durumlarda istenilen bir bitki örtüsünü meralarda tesis etmek, merada yer alan sarı peygamber çiçeği ve tek yıllık buğdaygiller gibi bitkilerin yeni gelecek bitki ile rekabetinden dolayı zordur. Öncelikle istenilmeyen bu türlerin uygun bir metotla kontrol edilmesi ve sonrasında başka bir metotla istenilen türlerin meraya ekimi yapılmalıdır. Bu şekilde birçok kontrol tekniklerinin kombinasyonu şeklinde bir mücadele programı uygulanması başarı oranını artırmaktadır. Hedeflenen amaçlara ulaşabilmek amacıyla kullanılabilir bir çok kombinasyon tipi mevcut olup, bu konudaki tercihler; bölge ve uygulamanın ekonomisi dikkate alınarak yapılmalıdır. Bazı durumlarda başarı için kontrol tekniklerinin belirli bir sırada uygulanması gerekmektedir. En etkin sıralama kontrol programının ilk 1 veya 2. yılında erken sezon stratejilerinin uygulanması, daha sonraki yıllarda ise geç sezon uygulamalarının devreye sokulmasıdır. Thomsen ve ark. (1996); otlatma, biçme ve üçgül ekimi işlemlerini kombine etmek suretiyle sarı peygamber çiçeği ile mücadele çalışması yürütmüşlerdir. Yeraltı üçgülü ile tohumlama, 3 kez otlatma ve erken çiçeklenme döneminde bir kez biçme şeklinde yürütülen çalışma sonuçlarına göre, peygamber çiçeğinin tohum üretimi % 93 oranında azalmış, meranın kuru ot veriminde ise büyük miktarda artış meydana gelmiştir. Diğer bir çalışmada ise Thomsen ve ark. (1997), iki kez yapılan biçme ve yer altı

üçgülü ile yapılan tohumlama ile sarı peygamber çiçeğini tamamen kontrol etmişlerdir. Avustralya'da yarı doz 2,4-D amin uygulaması ve koyunlar ile ağır otlatma, bitkinin kontrolü için uzun yıllardır kabul gören bir yaklaşımdır (Dellow, 1996). Kaliforniya'da şiddetli derecede bozulmuş bir merada, clopyralid herbisitinin uygulanması ve çok yıllık Thinopyrum intermedium ile tohumlanması kombinasyonu, sarı peygamber çiçeğinin tohum üretimini baskı altına almış ve clopyralidin yalnız başına uygulanmasına göre daha uzun süreli ve daha etkin bir çözüm sağlamıştır. Bu strateji, sarı peygamber çiçeğinin biyolojik kontrolünü sağlayan yöntemlerle de uyumludur. Sisteme bazı peygamber çiçeği ile beslenen böceklerin de dahil edilmesiyle sarı peygamber çiçeği ile mücadele etkinliği hem daha yüksek seviyeye çıkarılabilmekte hem de yeni bulaşmaların da önü kesilebilmektedir (Enloe ve ark., 1999a, 1999b). DiTomaso ve ark. (2000), ilk yıl clopyralid uygulaması, ikinci yıl ise yakma işleminden oluşan bir kombinasyonu önermiş, yakma uygulamasının riskli olması durumunda ise biçme, sökme veya çıkış sonrası herbisit uygulamasının devreye sokulmasını tavsiye etmişlerdir.

SONUÇ

Sonuç olarak; meralarımızdan elde edilen ot verimi ve elde edilen otun kalitesini düşüren, doğal mera ekolojilerinde bozulmaya yol açan, dikenli yapısıyla bulunduğu alanda otlamayı zorlaştıran, başta yüz bölgesinde olmak üzere hayvanlarda yaralanmalara neden olan sarı peygamber çiçeği, bulaşık olduğu meralarda mücadele edilmesi gereken en önemli yabancı otlardan birisidir. Bitki ile mücadelede birçok yöntemler kullanılabilir. Bununla birlikte, bitkinin mücadelesinde tatmin edici bir başarı elde edilebilmesi için, mücadelede faydalanılacak yöntemin veya yöntem kombinasyonlarının seçiminde bitkinin bulunduğu ortamdaki diğer bitkilerin kompozisyonu, mücadelenin yapılacağı alanın büyüklüğü, topografyası, iklim ve toprak şartları ve uygulanacak yöntemlerin

ekonomisinin sağlıklı bir Şekilde değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucuna göre mücadelenin Őekillendirilmesi gereklidir.